

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, fakss: 67244074, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

Rīgā
ATZINUMS
pārbaudes lietā Nr.2019-1-16D
Rīgā

2019.gada 29.maijā

Nr. 6-6/15

[..]
[..]

Ķekavas novada domei
novads@kekava.lv

Par sarkano līniju apgrūtinājumu

Tiesībsargs ir izskatījis pārbaudes lietu Nr. 2019-1-16D, kas tika ierosināta pamatojoties uz [..] (turpmāk – Iesniedzēja) 2018.gada 20.augusta iesniegumu “Par sarkanajām līnijām Daugmalē, Ķekavas novadā”, kas saņemts 2018.gada 21.augustā un reģistrēts ar Nr.1146, par, iespējams, labas pārvaldības principa pārkāpumu Ķekavas novada domes (turpmāk – Dome) un Ķekavas novada pašvaldības būvvaldes (turpmāk – Būvvalde) rīcībā.

Faktiskie apstākļi

Iesniedzēja norāda, ka Būvvalde uzliek Iesniedzējai par pienākumu būvniecības procesa gaitā atkārtoti mainīt žoga gar pašvaldības ceļu atrašanās vietu pirms jaunbūves viņai piederošā nekustamajā īpašumam [..] kadastra Nr.[..] un nekustamajā īpašumā [..], kadastra Nr. [..], (turpmāk kopā – Īpašums) nodošanas ekspluatācijā, lai gan sākotnēji žogs esot bijis jāuzstāda pa zemesgabala robežu. Iesniedzēja paskaidro, ka Dome esot veikusi robežu pārkārtošanu, nosakot sarkano līniju apgrūtinājumu Īpašumam un nodalījuma joslu pašvaldības ceļam “X ceļš” (turpmāk – X ceļš) 14 m platumā.

Lai objektīvi un vispusīgi noskaidrotu pārbaudes lietā izskatāmās situācijas tiesiskos un faktiskos apstākļus, tiesībsargs ir pieprasījis un saņēmis informāciju no Vides

aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (turpmāk – Ministrija), Domes un Valsts zemes dienesta.

Faktiskie apstākļi

1. Tiesībsargs konstatē, ka Īpašums atrodas teritorijā, kurai ar Daugmales pagasta padomes 2007.gada 25.jūlijā izdotiem saistošajiem noteikumu Nr. 8 “Daugmales pagasta teritorijas plānojuma 2007. - 2019. gadam ar 2009.gada un 2013.gada grozījumiem” (turpmāk – Teritorijas plānojums) III daļas 2.sējumu „Atsevišķu teritoriju izmantošanas un apbūves noteikumi” (turpmāk – Teritorijas plānojuma Atsevišķie noteikumi) nosaka īpašus apbūves nosacījumus, līdz ar ko Teritorijas plānojuma Kopējo teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu (turpmāk – Teritorijas plānojuma Kopējie noteikumi) nav jāpiemēro, ja Teritorijas plānojuma Atsevišķie noteikumi ietver atšķirīgu regulējumu. X ceļam sarkanās līnijas, kurām atbilstoši pašvaldība liek pārvietot žogu, ir noteiktas ar Teritorijas plānojuma Kopējo noteikumu 6.4.4.1. punktu, ka ielas sarkano līniju platums ciemos un Būvvaldes noteiktos gadījumos ir 9 - 18m platumā. Teritorijas plānojuma Atsevišķo noteikumu 4.1.8.3. punktā noteikts, ka ciemos ceļi ar nodalījuma joslas platumu vai ielas ar joslas platumu sarkanajās līnijās, nodrošinot piekļūšanu no 2 līdz 10 dzīvojamām mājām un Būvvaldes noteiktos gadījumos ir 9 -18m platumā (...). Teritorijas plānojuma Atsevišķo noteikumu 7.1.7.2. punktā noteikts, ka X ceļam minimālais nodalījuma joslas platums ir 14 m. Konstatējams, ka Teritorijas plānojuma Atsevišķajos noteikumos tiesību normu konstrukcijās lietots termins gan ceļu nodalījuma josla, gan sarkanās līnijas.

Ar Teritorijas plānojuma sākotnējo redakciju bez grozījumiem (2007. gads) Atsevišķo noteikumu 7.1.6.punktu X ceļam bijis noteikts nodalījuma joslas platums 18 m.

2012.gada 2.janvārī ar Nr. 02 akceptēts projekts “Viesu nams, nojume, pirts, lapene” Īpašumā.

Dome 2013. gada 14. martā pieņēmusi lēmumu Nr. 2.§ 3. „Par detālplānojuma izstrādes uzsākšanu nekustamajos īpašumos [...] Daugmalē, Daugmales pagastā”, kura 7.6.punktā noteikts, ka Īpašumam tiek noteikts šāds apgrūtinājums: X ceļa sarkanās līnijas un 6 m būvlaide.

Ar grozījumiem, kas izdarīti ar Ķekavas novada domes 2013.gada 21.novembra saistošajiem noteikumiem Nr. SN-TPD-6/2013¹, Teritorijas plānojuma Atsevišķo noteikumu 7.1.7.2. punktā noteikts X ceļam minimālais nodalījuma joslas platums – 14 m, kāds tas ir šobrīd.

Laikā, kad tika akceptēts projekts Nr. 02, kā arī uzsākts detālplānojums, spēkā bija Teritorijas attīstības plānošanas likums un Ministru kabineta 16.10.2012. noteikumi Nr.711 “Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem”, atbilstoši, kuru 99.punkta nosacījumiem detālplānojuma ierosinātāja bija Iesniedzēja un 104.punktā noteiktajam Iesniedzējai kā detālplānojuma izstrādes ierosinātājai bija tiesības izvēlēties detālplānojuma izstrādātāju, ko Iesniedzēja ir īstenojusi. Šo noteikumu 43.2.2. punktā bija noteikts, ka, izstrādājot detālplānojumu, tā grafiskajā daļā nosaka ielu un ceļu profilu shēmu un sarkanās līnijas.

2015.gada 8.oktobrī Dome pieņēma lēmumu Nr.2.§ 1. “Par detālplānojuma [...] Daugmalē, Daugmales pagastā apstiprināšanu” (turpmāk – detālplānojums), tā Teritorijas

¹ Ķekavas novada domes 21.11.2013. lēmums Nr. 2.§1, protokols Nr. 12), kas stājās spēkā 03.12.2013., atļauts īstenot no 07.02.2014.

izmantošanas un apbūves noteikumu 4. un 6.punktā nosakot zemesgabala minimālo fronti gar ielu 30 m, būvplaidi 6 m un 12.punktā - iežogojumu, kas nav tauvas joslā, pa sarkano līniju vai zemesgabala robežu, proti, gar ceļu pa sarkano līniju, gar kaimiņu īpašumiem pa zemesgabala robežu. Detālplānojuma Teritorijas inženierkomunikāciju shēmas Grafiskajā daļā norādīts ceļa profils/Griezums 1-1 sarkanajās līnijās 14 m platumā, proti, 7 m uz katru pusi no ceļa ass līnijas, ietverot braucamo daļu, gājēju ietvi/velo celiņu un inženierkomunikācijas. Detālplānojuma Paskaidrojuma rakstā norādīts, ka tiek veidots jauns zemesgabals, lai atdalītu X ceļa sarkanās līnijas, norādot, ka sarkano līniju teritorijai nosakāms nekustamā īpašuma lietošanas mērķis (turpmāk – NĪLM) – Zeme dzelzceļa infrastruktūras zemes nodalījuma joslā un ceļu zemes nodalījuma joslā (NĪLM kods 1101). Iesniedzēja detālplānojumu nav apstrīdējusi un šobrīd tas ir stājies spēkā.

Ar Domes 2017.gada 31.augusta lēmuma Nr.2§ 6. "Par adrešu piešķiršanu un nekustamā īpašuma lietošanas mērķu noteikšanu detālplānojuma [...] Daugmalē, Daugmales pagastā, Ķekavas novadā teritorijai" 1.3. punktu noteikts, ka ielai paredzētajai zemes vienībai 0.0095 ha platībā piešķir nosaukumu X ceļš, Daugmale, Daugmales pagasts, Ķekavas novads un nosaka NĪLM - Zeme dzelzceļa infrastruktūras zemes nodalījuma joslā un ceļu zemes nodalījuma joslā (NĪLM kods 1101).

2. Dome 26.10.2018.atbildē Nr.1-7.1/18/2527 "Par žoga pārceļšanu un sarkano līniju apgrūtinājumu" ir norādījusi, ka Būvvaldes arhīvā atrodas:

- 1) 2012.gada 2.janvārī ar Nr. 02 akceptēts projekts "Viesu nams, nojume, pirts, lapene" (nekustamajam īpašumam ar kadastra numuru [...] un kadastra apzīmējumu [...] ([...])).
- 2) 2017. gada 31.jūlijā ar Nr. BIS/BC 7-5-2017-305 saskaņots projekts "Viesu nams, pirts, laivu māja, nojume, komandanta māja [...], Daugmale, Daugmales pagasts, Ķekavas novads (izmaiņas)" (nekustamajam īpašumam ar kadastra numuru [...] un kadastra apzīmējumu [...] ([...]), kuru ir parakstījusi Iesniedzēja. Atbildes pielikumā Dome ir pievienojusi šī izmainītā ģenerālplāna kopiju, kurā ir atzīme: "Nožogojums pa sarkano līniju" ar grafisku tās attēlojumu un Iesniedzējas 2017.gada 15.maija parakstīts saskaņojums par būvprojekta izmaiņu risinājumiem.
- 3) 2018.gada 6.aprīlī (Nr. BIS-BV-22.4-2018-1013) Iesniegums par atzīmes veikšanu paskaidrojuma rakstā "Nožogojuma pārceļšana, [...], Daugmale, Ķekavas pag., Ķekavas novads" Īpašumam.
- 4) 13.06.2018. ar Nr. BIS/BC 18 akceptēts izmaiņu projekts "Viesu nams, pirts, laivu māja, nojume, komandanta māja [...], Daugmale, Daugmales pagasts, Ķekavas novads (izmaiņas)" (nekustamajam īpašumam ar kadastra numuru [...] un kadastra apzīmējumu [...]).

2.1. Dome norādīja, ka paskaidrojuma raksts nepilnību novēršanai (skat. iepriekš Domes norādīto 3.apakšpunktu) 03.05.2018. tika atdots Iesniedzējai. Konkrēti, attiecībā uz Iesniedzējas norādīto par tai uzlikto pienākumu atkārtoti mainīt žoga izvietojumu, Dome informēja, ka būvniecības dokumentācijas Nr. BIS-52460-1428 4.3.1)a punktā norādīts, ka nekustamajā īpašumā ar kadastra numuru 8056 002 0160 (kadastra apzīmējums 8056 002 0527) nožogojuma pārceļšana pa sarkano līniju ir jau paredzēta 30.08.2017. akceptētajā būvprojektā Nr. BIS/BV 72-2017-1528, t.sk. izsniegtajā būvatļaujā Nr. BIS-BV-4.1-2017-4989; savukārt būvniecības dokumentācijas Nr. BIS-52460-1428 4.3.2)b punktā norādīts, ka nekustamajā īpašumā ar kadastra numuru 8056 002 0252 ne nožogojumam, ne tā pārceļšanai nav būvniecības dokumentācijas.

2.2. Attiecībā uz sarkano līniju un nodalījuma joslas noteikšanu Dome paskaidroja, ka sarkanā līnija un plānotā (atļautā) izmantošana noteikta ar Teritorijas plānojumu, kura izstrādes brīdī spēkā esošo Ministru kabineta 2004.gada 19.oktobra noteikumu Nr. 833 "Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi" (turpmāk arī – Noteikumi Nr. 883) 24.3.punktā bija noteiktas vietējās pašvaldības teritorijas plānojuma grafiskās daļas sastāvdaļas, kurā ietilpst karte (plāns), kurā parādīta teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana, nosakot plānoto maģistrālo inženiertehnisko komunikāciju un satiksmes infrastruktūras izvietojumu, aizsargjoslas (aizsardzības zonas) un riska teritorijas, kuru attēlošana iespējama izvēlētajā kartes (plāna) mērogā. Savukārt Noteikumu Nr. 883 25.punktā bija noteikts, ka teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos iekļauj prasības attālumiem starp būvēm, inženierkomunikācijām un prasības jaunai satiksmes infrastruktūrai un esošās infrastruktūras rekonstrukcijai.

Dome norādīja, ka Īpašums atrodas Daugmales ciema teritorijā un atbilstoši Aizsargjoslu likuma 13.panta otrajai daļai aizsargjoslas gar ielām un autoceļiem nosaka pilsētās un ciemos kā sarkano līniju (esoša vai projektēta ielas robeža).

3.Ministrija, iepazīstoties ar Iesniedzējas iesniegumam pievienotajiem dokumentiem un Ministrijas rīcībā esošo informāciju, 19.09.2018. atbildē Nr.15-2/8136 "Par sarkanajām līnijām Daugmalē" ir secinājusi, ka

- 1) uzskatīt ceļa nodalījuma joslu par sarkanajām līnijām nav nekāda pamata.
- 2) detālplānojumā [..], sarkanās līnijas X ceļam attēlotas neievērojot normatīvajos aktos noteikto kārtību par sarkano līniju noteikšanu. Līdz ar to par tiesisku nevar atzīt arī detālplānojumā paredzēto jauna zemesgabala veidošanu, lai atdalītu X ceļa sarkanās līnijas, kā arī lēmuma par detālplānojuma izstrādes uzsākšanu konstatējošās daļas 7.7. apakšpunktā norādīto par jau esošām X ceļa sarkanajām līnijām.
- 3) Būvvaldei nav tiesiska pamata pieprasīt pirms būves nodošanas ekspluatācijā mainīt projektā akceptēto žoga novietojumu, kā arī nav tiesību pieprasīt izstrādāt jaunu būvniecības dokumentāciju (vai esošās dokumentācijas grozījumus) saistībā ar žoga būvniecību.
- 4) Ministrijai nav radusies pārliecība par detālplānojuma [..] izstrādes nepieciešamību, pamatojumu un sasniedzamajiem mērķiem.

Vienlaikus Ministrija atzīmējusi, ka ne šobrīd spēkā esošajos normatīvajos aktos, ne normatīvajos aktos, kuri bija spēkā Īpašuma detālplānojuma uzsākšanas un izstrādes laikā, nav dots deleģējums pašvaldībai noteikt nosacījumus ceļa servitūtam (tiesība uz kājceļu vai braucamo ceļu) vai tā izveidošanai, līdz ar to, jebkādi nosacījumi attiecībā uz servitūtu izveidošanu, kas ietverti pašvaldības saistošajos noteikumos, administratīvajā aktā vai administratīvajā līgumā neatbilst Civillikuma normām, kuras nosaka kādā kārtībā servitūti nodibināmi. Turklāt Meža likuma 2. panta ceturtā daļa nav uzskatāma par deleģējumu pašvaldībām noteikt aprobežojumus teritorijas plānošanas dokumentos mežu apsaimniekošanas jomā, piemēram, kailcirtes u.c. un šāda veida aprobežojumu noteikšana detālplānojuma [..] apbūves noteikumos neatbilst normatīvajiem aktiem.

4. Tiesībsargs, pamatojoties uz tā rīcībā esošo materiālu kopumu, tostarp, ko iesniegusi Iesniedzēja un Dome, konstatē, ka 02.01.2012. akceptētajā būvprojektā Nr.2 ir bijis paredzēts pārcelt žogu pa Īpašuma robežu. Dome savai atbildei pielikumā pievienojot šī ģenerālplāna kopiju, kurā ir būvprojekta izstrādātāja atzīme: "Pārcelt žogu pa zemesgabala robežu" un Iesniedzējas saskaņojums tam, ka piekrīt projekta risinājumiem.

Iesniedzēja savā iesniegumā ir arī norādījusi, ka ir pārcēlusi žogu pa Īpašuma robežu gar X ceļu, taču šim būvprojektam Nr.2 2017. gada 31.jūlijā ar Nr. BIS/BC 7-5-2017-305 saskaņotas izmaiņas: “Viesu nams, pirts, laivu māja, nojume, komandanta māja [..], Daugmale, Daugmales pagasts, Ķekavas novads (izmaiņas)”, ņemot vērā Detālplānojumā noteikto, ka Īpašums jāiežogo pa sarkano līniju Pēc detālplānojuma apstiprināšanas Iesniedzēja detālplānojumu un šīs projekta izmaiņas nav apstrīdējusi. Secināms, ka žogs ekspluatācijā nav ticis pieņemts un tā atrašanās vieta ir izmainīta būvniecības procesa laikā.

Izvērtējot Būvniecības informācijas sistēmā (turpmāk – BIS) pieejamos datus konstatējams, ka Īpašumā īstenotā būvniecība būvēs, kuras esot bijis liegts Iesniedzējai nodot ekspluatācijā, ir nodotas ekspluatācijā. BIS pieejamā informācija par būvniecības lietu Nr. BIS-52460-1428 Īpašumā liecina, ka ir akceptēts paskaidrojuma raksts inženierbūvei – žogam un patlaban tas atrodas būvdarbu stadijā.

Secinājumi un rekomendācijas

Latvijas Republikas Satversmes 105.pantā nostiprinātas ikviena tiesības uz īpašumu. Civillikuma 927. un 928.pants noteic, ka ikvienam ir tiesības valdīt un lietot īpašumu, iegūt no tā visus iespējamus labumus, ar to rīkoties, bet šīs tiesības var tikt ierobežotas.

Noskaidrojot īpašnieka tiesiskās varas apjomu, jāņem vērā zemes gabala horizontālās un vertikālās robežas. Zemes gabala horizontālās robežas tiek noteiktas ar robežpunktu (robežzīmju) un zemes robežu plāna palīdzību.

Kā atzinusi Satversmes tiesa, tiesības uz īpašumu, ko privātpersonai garantē valsts, demokrātiskā tiesiskā valstī nav absolūtas un tās var ierobežot. Tiesības uz īpašumu var tikt ierobežotas ar vietējās pašvaldības teritorijas plānojumu, kuram ir vietējās pašvaldības saistošo noteikumu spēks.

Teritoriju plānojumos, atzīmējot ar sarkano līniju, tiek noteiktas aizsargjoslas gar ielām un ceļiem un tām ir leģitīms mērķis – sabiedrības labklājība. Tātad ar sarkanām līnijām iezīmē teritorijas, ko vajadzības gadījumā pašvaldība var izmantot ceļa vai ielas būvniecībai, inženierkomunikāciju ierīkošanai.

Satiksmes ministrija ir informējusi, ka, pašvaldības ceļu un ielu projektēšana ir pašvaldības pārziņā un, plānojot pašvaldību ceļu tīklu, jānodrošina pieejamība un piekļūšanas funkcijai nevajadzētu būt fragmentāra rakstura.²

Tātad īpašniekam, pa kura zemi iet sarkanā līnija, ir ierobežotas zemes lietošanas tiesības, jo vietējā pašvaldība vajadzības gadījumā var šo teritoriju izmantot ceļa vai komunikāciju izbūvei. Taču tādā gadījumā tiesību sistēmā paredzēts mehānisms, kādā veidā pašvaldība drīkst īstenot personu, konkrētajā gadījumā Iesniedzējas, īpašuma tiesību ierobežošanu, proti, ir piemērojama kārtība, kas paredzēta Sabiedrības vajadzībām nepieciešamā nekustamā īpašuma atsavināšanas likuma tiesību normās. Atbilstoši Sabiedrības vajadzībām nepieciešamā nekustamā īpašuma atsavināšanas likumam nekustamā īpašuma atsavināšanu sabiedrības vajadzībām drīkst ierosināt pašvaldība, kuras kompetencē ir attiecīgo sabiedrības vajadzību nodrošināšana. Līdz brīdim, kamēr pašvaldība nav veikusi nekustamā īpašuma atsavināšanu sarkano līniju robežās, pašvaldībai nav tiesības ierīkot ielu uz Iesniedzējai piederošas zemes vai uzdot pārvietot iepriekš tiesiski uzbūvētu žogu (pieņemtu ekspluatācijā), ja zeme sarkano līniju robežās

² Satiksmes ministrijas 2014.gada 20.februāra atbilde Nr.04-02/823.

ir Iesniedzējas īpašumā. Sabiedrības vajadzībām nepieciešamā nekustamā īpašuma atsavināšanas likums paredz, ka personai ir tiesības iesniegt konstitucionālo sūdzību par likumu par attiecīgā nekustamā īpašuma atsavināšanu Satversmes tiesai. Savukārt, ja persona nepiekrīt vien institūcijas noteiktās atlīdzības apmēram, nekustamā īpašuma īpašnieks var apstrīdēt tiesā prasības kārtībā Sabiedrības vajadzībām nepieciešamā nekustamā īpašuma atsavināšanas likumā noteiktajos termiņos.

Attiecībā par īpašuma tiesību aprobežojuma samērīgumu norādāms, ka tiesībsargs nevar noteikt, vai X ceļam sarkano līniju koridors ir nosakāms tieši 14 m platumā. Bet tā kā sarkanā līnija ir zemes īpašuma apgrūtinājums, un jebkurš apgrūtinājums ietekmē zemes kadastrālo vērtību, pēc kuras tiek aprēķināts nekustamā īpašuma nodoklis, tad sarkanās līnijas samazina gan zemes kadastrālo vērtību, gan zemes nodokli (vai nomas maksu), ko aprēķina kā procentu no zemes kadastrālās vērtības. Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā plānotā iela un sarkanās līnijas kā apgrūtinājums Īpašumam nav norādīti. Ja sarkanās līnijas tiks reģistrētas kā apgrūtinājums, tas samazinās zemes kadastrālo vērtību un tādējādi tiks samazināts arī nekustamā īpašuma nodokļa maksājums.

No minētā ir secināms, ka pašvaldība, samērojot visu pušu intereses, ir tiesīga noteikt sarkanās līnijas un plānot esošo ielu uzturēšanu. Par īpašuma tiesību aprobežojumu, proti, sarkanajām līnijām valstī ir paredzēts iepriekš norādītais mehānisms, kas kompensē īpašuma tiesību ierobežojumu. Savukārt, ja plānotā darbība tiek projektēta un par tās īstenošanu pašvaldība pieņem konceptuālu lēmumu, tad tās izbūves gadījumā ir jāievēro Sabiedrības vajadzībām nepieciešamā nekustamā īpašuma atsavināšanas likumā noteiktā procedūra.

Lielākās investīcijas ielu un ceļu infrastruktūrā Ķekavas novadā (2009.-2017.)³ nav notikušas uz X ceļa. Nav konstatējams, ka kopš sarkano līniju noteikšanas X ceļam tās būtu izmantotas to mērķim.

Satversmes tiesa ir norādījusi, ka teritorijas plānotajai (atļautajai) izmantošanai teritorijas plānojumā jābūt noteiktai tā, lai ikviens varētu ilgtermiņā plānot savu dzīvi, zinot to, kādam iepriekš skaidri definētam un paredzamam mērķim jebkura vietējās pašvaldības teritorija tiks izmantota.⁴

Tiesībsargs uzskata, ka mērķim, ko nosaka pašvaldība, ierobežojot personas īpašuma tiesības, ir jābūt ne vien iepriekš skaidri definētam un paredzamam, proti, nosakot to Teritorijas plānojumā, bet arī īstenojamam iespējami paredzamā nākotnē, jo ierobežot personas īpašumtiesības neparedzami ilgā nākotnē nav atbilstoši labai pārvaldībai.

Sarkano līniju apgrūtinājums pēc būtības liek Iesniedzējai atturēties no darbībām, kas varētu ietekmēt šo teritoriju brīdī, kad pašvaldība uzsāktu savu mērķu īstenošanu. Kamēr nav uzsāktas darbības noteiktā mērķa īstenošanai, apgrūtinātā teritorijā būtu pieļaujams izvietot pagaidu būves, apstādījumus vai, kā konkrētajā gadījumā, žogu, pie nosacījuma, ka ceļa atīstības projekta uzsākšanas gadījumā, tas ir demontējams.

Pēc 2012.gada 2.janvārī akceptētā projekta Nr. 02 "Viesu nams, nojume, pirts, lapene", kur norādīts, ka Īpašuma iežogojums pārceļams pa zemesgabala robežu,

³ Lielākās investīcijas ielu un ceļu infrastruktūrā Ķekavas novadā (2009.-2017.)//Pieejams: <http://kekava.lv/pub/index.php?id=2269>

⁴ sk. Satversmes tiesas 2008. gada 17. janvāra sprieduma lietā Nr. 2007-11-03 24.4. punktu.

2015.gadā ir pieņemts detālplānojums, kas ir par pamatu, lai žogs tiktu pārvietots pa X ceļa sarkanajām līnijām, izdarot attiecīgu atzīmi būvniecības dokumentācijā.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments norādījis, ka “sarkano līniju izvietojums, kas noteikts detālplānojumā (atbilstoši tobrīd spēkā esošajam regulējumam – saistošajos noteikumos, kas ir arī normatīvais akts un kura precīzs saturs ar grafisko daļu ir pieejams pašvaldībā), ir jāuzskata par tādu, kas ir zināms ikvienai personai. Arī praktiskā ziņā ir racionāli sagaidīt no zemesgabala pircēja un būvētāja, ka tie noskaidros, kāds ir attiecīgās teritorijas plānojuma saturs un vai ir izstrādāts detālplānojums, jo šie tiesību akti paredz konkrētus noteikumus zemesgabala izmantošanai.”⁵ Minētais ir īpaši attiecināms uz gadījumu, kad būvētājs ir detālplānojuma izstrādātājs.

Attiecība uz Teritorijas plānojumā lietotajiem terminiem: sarkanās līnijas un ceļu zemes nodalījuma josla ir norādāms, ka Latvijas Republikas Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments secinājis, ka “likuma “Par autoceļiem” regulējums attiecas uz autoceļiem, ar ko saprot transportlīdzekļu satiksmei izmantojamās inženierbūves ārpus pilsētas robežām. Pilsētu teritorijā transportlīdzekļu satiksmei paredzētās inženierbūves ir ielas, un tās ir attiecīgo pašvaldības iestāžu pārziņā, kas nosaka ielu uzturēšanas un lietošanas kārtību. Tātad nosakot, vai konkrētā būve ir atzīstama par autoceļu vai par ielu, galvenā pazīme ir inženierbūves atrašanās vieta – ārpus pilsētas vai pilsētas teritorijā. Turklāt likuma “Par autoceļiem” noteikumi nav attiecināmi uz ielām, ja vien likumā tieši nav noteikts citādi.”⁶ Tā Ministru kabineta 2013.gada 30.aprīļa noteikumu Nr.240 “Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi” (turpmāk – Noteikumi Nr.240) 83. punkta otrajā teikuma paredzētā daļējums: “ielu teritoriju nosaka starp sarkanajām līnijām atbilstoši katras ielas kategorijai, bet autoceļu un dzelzceļa teritoriju – starp nodalījuma joslām.”

Tiesībsargs uzskata, ka pēc būtības sarkanajām līnijām un ceļu zemes nodalījuma joslām ir vienāds mērķis sabiedrības interešu nodrošināšanai transporta infrastruktūras nodrošināšanai, un primāri tas ir skatāms teritorijas plānošanas procesā. Noteikumu Nr.240 90.punktā noteikts, ka esošajām ielām sarkano līniju platumu nosaka teritorijas plānojuma apbūves noteikumos un grafiski attēlo lokālplānojumā un detālplānojumā atkarībā no izvēlētajā mēroga noteiktības.

Tātad X ceļam Teritorijas plānojumā aizsargjosla ir norādāma kā sarkanā līnija, nevis nodalījuma josla, taču to tiesiskuma vērtēšanā noteicošais ir tas, ka sarkanās līnijas noteiktas ar detālplānojumu.

Nemot vērā iepriekš minēto un izvērtējot pārbaudes lietas materiālus, secināms, ka, lai gan Iesniedzēja norādītā problēmsituācija – viņai bijis liegts nodot būves Īpašumā ekspluatācijā, ir novērsts, attiecībā uz prasību par žoga pārvietošanas tiesiskumu, norādāms, ka tiesībsarga ieskatā izveidojusies situācija liecina, ka Dome nav pienācīgi izskaidrojusi Iesniedzējai iepriekš minēto dokumentu un normatīvo aktu mijiedarbību, spēkā stāšanos un to sekas būvniecības jomā, tomēr tas nav kvalificējams kā būtisks labas pārvaldības pārkāpums. Domei ir tiesības noteikt sarkanās līnijas X ceļam 14 m platumā, taču Dome kļūdaini Teritorijas plānojumā sarkanās līnijas ciemu teritorijā ielām un ceļiem

⁵ Latvijas Republikas Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2017.gada 19.decembra spriedums Nr. SKA -* 330/2017 lietā Nr.A420503812.

⁶ Latvijas Republikas Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2018.gada 14.maija spriedums Nr. SKA-149/2018 lietā Nr. A420353814.

definē kā ceļa zemes nodalījuma joslu, līdz ar ko tiesībsargs aicina Domi Teritorijas plānojumā precizēt sarkano līniju un ceļa zemes nodalījuma joslas terminu lietojumu atbilstoši Aizsargjoslu likuma un likuma “Par autoceļiem” normatīvajam regulējumam.

Saskaņā ar Tiesībsarga likuma 25.panta pirmo, trešo un ceturto daļu pārbaudes lieta tiek pabeigta, nosakot rekomendāciju ievērošanai pārbaudi sešus mēnešus pēc šī atzinuma sniegšanas.

Pārbaudes lietas izskatīšana Tiesībsarga birojā neaptur normatīvā akta, tiesas nolēmuma, administratīvā vai cita individuāla tiesību akta darbību, neaptur likumā noteikto procesuālo termiņu skaitījumu, kā arī neietekmē Iesniedzēja tiesības šī jautājuma risināšanai vērsties citās iestādēs un tiesā.

Ar cieņu,
tiesībsargs

J.Jansons

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu